

Køstrupkjolen- helt enkelt



Køstrupgraven er en kvindegrav på Fyn fra det 10 årh. Graven indeholder hvad vi formoder er en kvinde med et sæt skålspænder, en kniv i en træskede, en skrin, 8 perler og rester af hvad der nok har været en trækiste.

Om dragten:

På de to spænder sidder der bittesmå rester af stof, nogle fastrustet til selve spænderne, andre er som gravgaverne og resten af dragten, blevet skubbet rundt efter døden. Vi kan derfor kun være nogenlunde sikre på, hvordan stoffet har ligget. Derfor er der også givet flere bud på hvordan dragten kunne have set ud og været lavet, og det her er min personlige fortolkning.

Kigger man på spænderne er der rester af en dragt med stropper og både over og under spænderne er der rester af både uld og hør. Inderst inde mod huden har kvinden efter al sandsynlighed haft en ufarvet særk på i lærredsvævet hør. Over denne har hun haft en blå selekjole i lærredsvævet uld med stropper for oven og neden. Over sig har den døde været puttet i graven med en fjerfyldt dyne (eller jakke?) ligeledes vævet i uld.

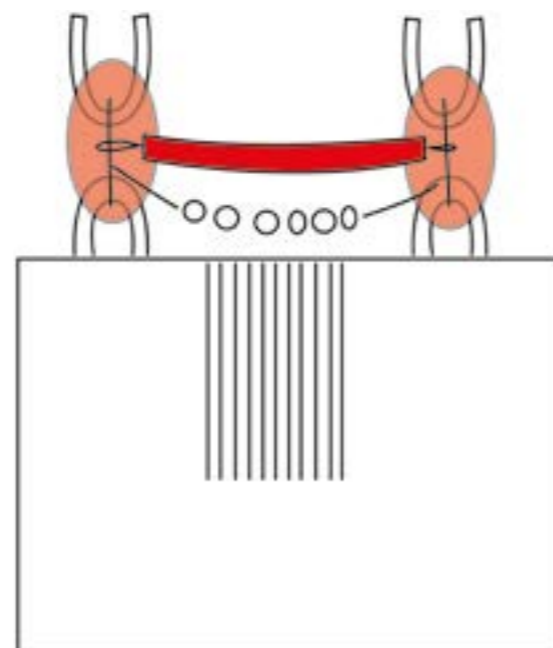
Som en ganske særlig detalje er der et stykke af selekjolen som er gaufferet. Gauffering er en teknik hvor man ved at trække en snor gennem stoffet rynker det og laver en række af tætte stående plisseringer

Der er ikke meget af dragten bevaret, dog en hel del mere end vi sædvanligvis ser og dette giver en mulighed for at kigge om ikke andet så på dele af dragtens mulige udseende. Inderst har vi en særk, hvis udseende vi ikke kan sige meget om andet end den er i ufarvet lærredsvævet hør. Selekjolen forholder det sig lidt anderledes med.

Skålspænderne

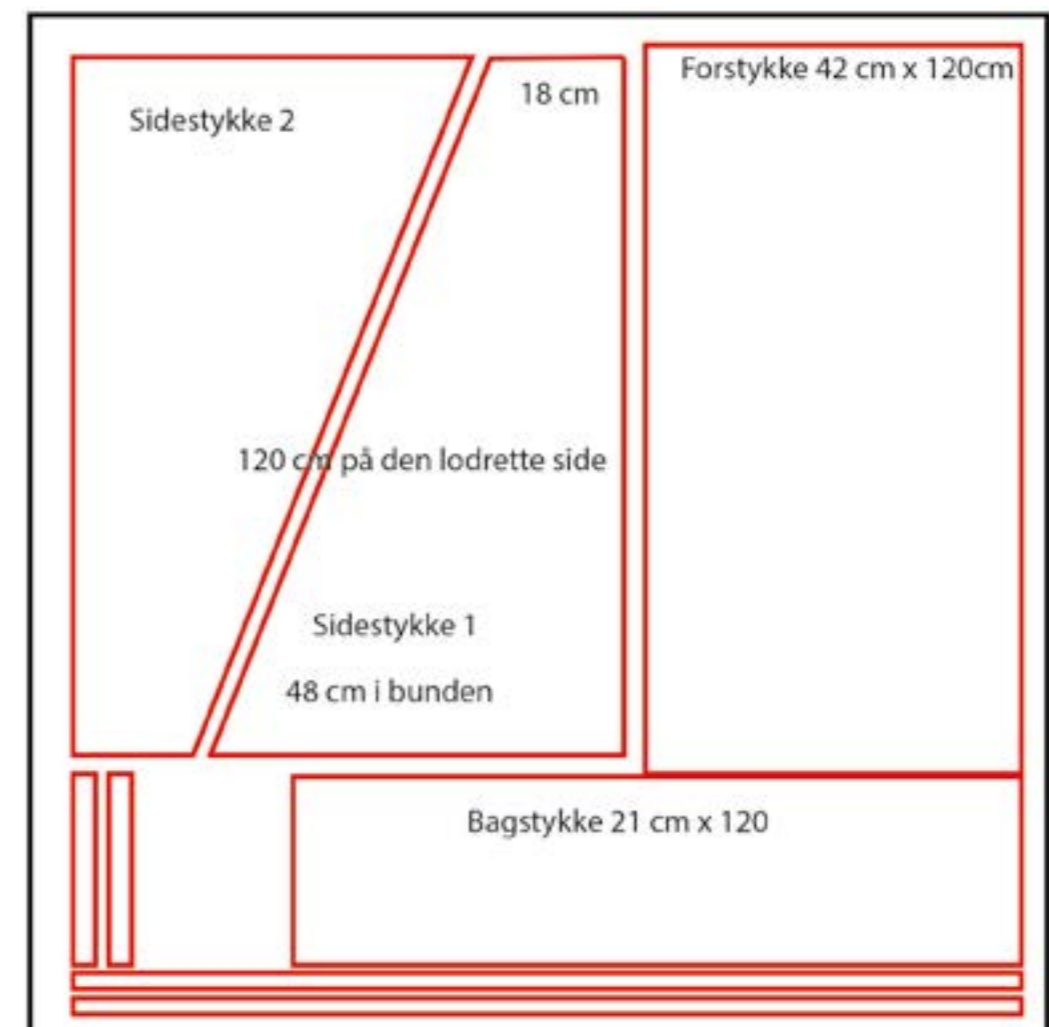
Det største fragment er fæstet til det ene skålspænde og fundomstændighederne kunne antyde, at Det gaufferede stykke sidder mellem de to. Længden af det gaufferede stykke er usikker, der er fundet cirka 7 cm, men den ende er ikke bevaret.

Mit gæt: jeg har tilladt mig at antage at kjolen er symmetrisk, dvs at der er lige langt fra skålspændet til det gaufferede stykke i begge sider. Dette giver et stykke stof som ser sådan ud:



I den enes side kan man se at kjolen har haft af mindst en sammensyning med en anden bane. Hvor meget vidde en selekjole har haft, om der har været kiler eller slidser, er svært at sige. Men skal vi bedømme ud fra billedmaterialet, er kjolen mere vid forneden end for oven- en slags trekant.

Mit gæt: Jeg har taget mig den frihed at sammensætte kjolen i flere baner. Dels er stoffet farvet blå med vejld, hvilket er meget svært ved større stofstykker, dels giver dette mulighed for at få den svagt trekantede silhuet. Jeg har gået ud fra, at det har været yderst vanskeligt at farve stofstykker på mere end 2 m² og min kjole er derfor lavet på et 150X140 cm stykke. Jeg har for at udnytte stoffet maximalt tilladt mig at afvige for reglen om at klippe trådet, dvs lægge hele mønsteret på stoffets væveretning. I stedet har jeg gjort sådan:



og delt stoffet op i 4 dele: to identiske firkantede forstykker og to skrå sider. På den måde for jeg en relativt tætsiddende kjole om torsoen og meget vidde forneden. Jeg har baseret mønsteret på to mål: min brystvidde og min længde fra bryst til midt på

læggen. Jeg måler cia 96 cm om brystet og 120 cm fra lige over brystet til læggen. Så har jeg samtidig gerne ville have forstykkets mål til at minde om de oprindelige køstrup- dimensioner. Det betyder der skal laves noget matematik....

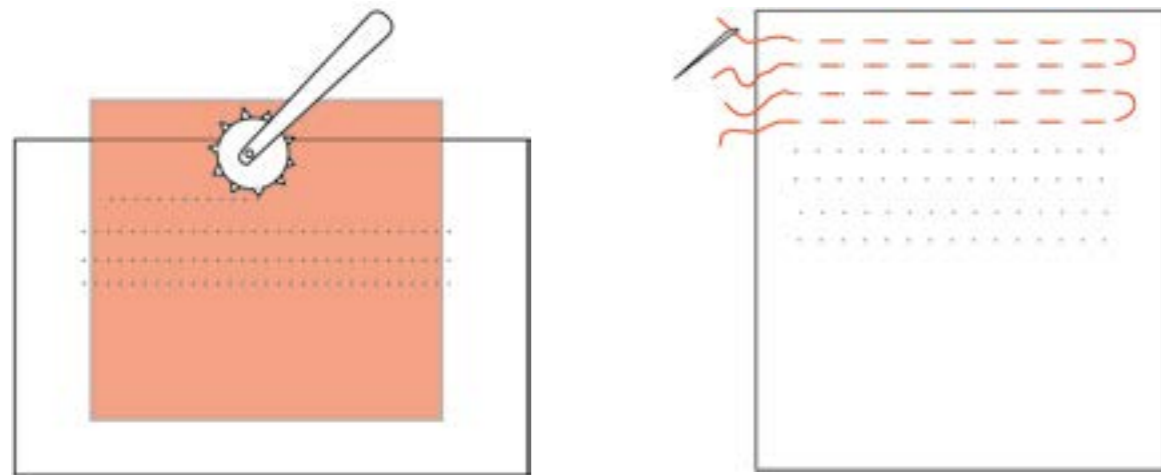
Gauffering "æder" stoffet cirka 3 x sin længde. Så skal jeg ende med at have et gaufferet stykke på 7 cm, skal jeg altså starte med 21 cm!

Så mit regnestykke blev dette: mit endelige forstykke skal være 28 cm bredt. Det gaufferede stykke 7 cm bredt. De glatte stykker/ ikke gaufferede stykker er hver 10,5 cm. Men da jeg skal bruge 21 cm for at få 7 cm gaufferet kjole, skal jeg altså bruge $10,5+10,5+21 = 42$ cm for at ende op med 28 cm...

Hvor langt ned at kjolen har været gaufferet, ved ingen- måske kun de øverste 3 cm- måske hele vejen ned..

Mit gæt: for at give den størst mulige bevægelsesfrihed i kjolen, har jeg valgt at standse gaufferingen ved taljen, så at bunden er 42 cm bred.

At gauffere kan se svært ud, men er i virkeligheden kun noget som kræver tålmodighed og et smart trick. Dette trick hedder KARBON-papir. Det kan fået i de fleste stof og hobbyforretninger og i flere farver. Vælg en som kan ses på dit stof. Der skal være cirka 1 cm mellem de prikker du skal afsætte. Dette kan du gøre ved at lægge et ternet papir over karbon papiret og prikke for hvert felt med 1 cm mellem- ELLER man kan tage et markeringshjul/takkehjul med 1 eller 1/2 cm (så bruger du vare hver anden prik) mellem takkerne og køre henover papiret

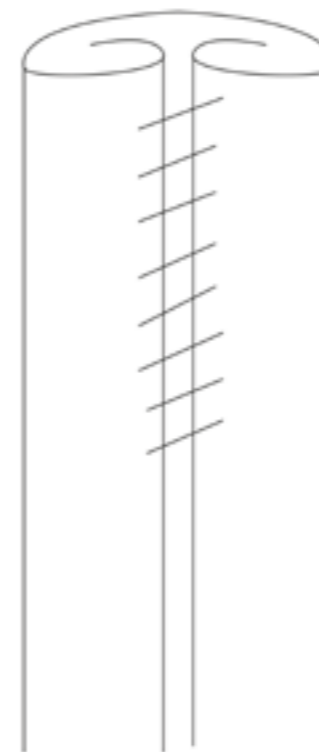
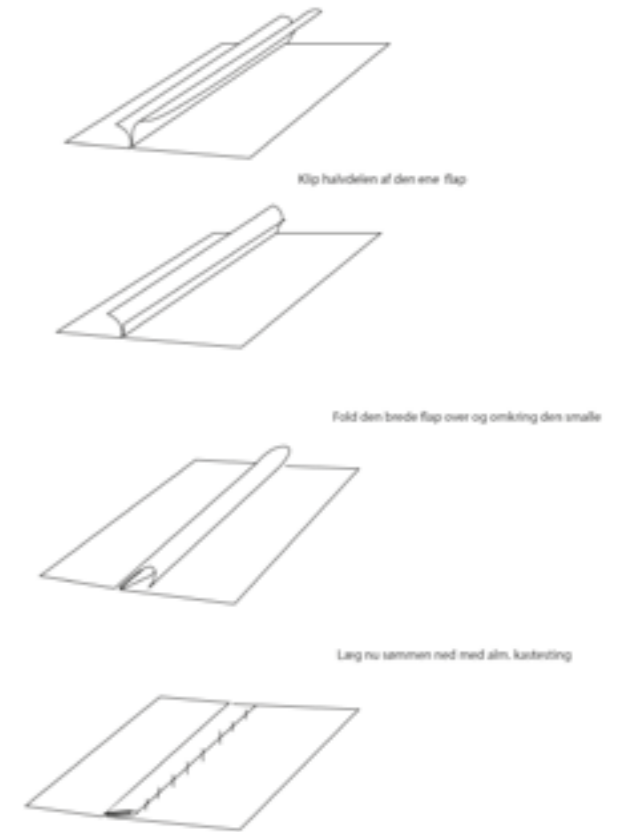


Så skal man til at sy..jeg har valgt at bruge en kraftig hørtråd i stoffets farve. Hør er ekstremt uelastisk og god til at holde de stående plisseringer sammen. Så trækker jeg tråden skiftevis over og under stoffet gennem hullerne. Når jeg kommer til enden vender jeg

og syr tilbage. Nu har man to baner og en tråd som er åben i den ene ende og fæstet i den anden. Så tager du en ny tråd og gentager...og igen og igen, indtil du ikke synes det gaufferede stykke skal være længere nede.

Nu skal der rynkes: træk i snore-parenes ender til alle folder ligger fast op ad hinanden. Så binder du en knude på snorerne og Voila!- din gauffering sidder fast.

Resten af kjolen syes nu sammen med forsting og lægges ned med kapsøm som man kan lave let sådan her: Klip halvdelen af den ene stofkant af, fold den brede del om den smalle og læg den ned mod stoffet med kaste- sting eller trokle- sting



Seler:

Køstrupkjolens seler/stropper er meget velbevarede og lavet på en ganske sindig måde: Stoffet er foldet ind mod midten på langs, hvorefter det er foldet endnu en gang sammen og kanten er syet sammen med kastesting. Oprindeligt har kjolen og stropperne været vævet i et ret fin, let og tæt vævning- i kraftigere uld bliver de simpelthen for tykke til at kunne bøjes.

Seler og stropper kan hæftes på flere måder, på Køstrupkjolen har vi kun spor af hvorledes de forreste har været fæstet.

Som noget helt særligt er der spor af en ekstra stropper/Bindebånd: Det ene er i noget så usædvanligt som blåt lærredsvævet hør, de andre er fæstet til et brikbånd som derfor ikke er syet på kjolen men "hænger" mellem de to skålspænder. meget tyder på, at perlerne fundet i graven, er fæstet på samme måde.

Der er mange veje til Rom og dette er ikke en decideret rekonstruktion, men men et bud på hvordan man med materialer som kan købes i de fleste syforretninger, kan komme tæt på en dragt fra vikingetiden.

Ved at vælge et materiale som ligger det op ad det oprindelige-lærredsvævet uld i en let kvalitet- kommer seler og kjole til at have mange fællestræk med fundet.

Dog er det kun en brudstykke vi har, hvoraf der kun er et sæt ægkanter bevaret. Om kjolen har været i to, tre eller fire dele kan igen vide, ej heller hvor meget af den som har været gaufteret. Er det hele vejen ned? Måske også på bagsiden?

Sådan vil det altid være når man arbejder med fragtmenter og der er derfor ikke nogen version som er mere rigtig end andres. Dette er bare min.

